

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

๑. ลำดับนั้น เศรษฐีคิดว่า ลูกสาวของเราจักไปในวันพรุ่งนี้ นั่งอยู่ในห้องให้ลูกสาวนั่งในที่ใกล้ ได้ให้โอวาทว่า แม่ ธรรมดาลูกสะใภ้ผู้อยู่ในตระกูลผัว สมควรรักษามารยาท อย่างนี้และอย่างนี้ ดังนี้ ฯ แม่เศรษฐีนั้นได้กล่าวสอนลูกสาวอย่างนั้นแล้ว ได้ให้โอวาท ๑๐ ข้อนี้ว่า แม่นาง ธรรมดาลูกสะใภ้ผู้อยู่ในตระกูลพ่อผัว ไฟในไม่ควรนำออกไปภายนอก ไฟนอกไม่ควรนำให้เข้ามาภายใน ควรให้แก่คนที่ให้เท่านั้น ไม่ควรให้แก่คนที่ไม่ให้ ควรให้ทั้งแก่คนที่ให้ ทั้งแก่คนที่ไม่ให้ ควรนั่งให้เป็นสุข ควรบริโภคน้ำให้เป็นสุข ควรนอนให้เป็นสุข ควรบำเรอไฟ ควรนอบน้อมเทวดาภายใน ดังนี้แล้ว ในวันรุ่งขึ้น ให้เรียกประชุมเสนาทั้งหมดแล้ว ยึดถือกฎหมาย ๘ คนให้เป็นผู้ค้ำประกันในท่ามกลางราชเสนาแล้ว กล่าวว่า ถ้าวา โทษเกิดขึ้นแก่ลูกสาวของเรา ในที่ ๆ ไปแล้ว ท่านทั้งหลาย พึงชำระ ดังนี้แล้ว ประดับลูกสาวด้วยเครื่องประดับช้อมหาลดาปสาธน์ ซึ่งมีค่า ๕๐ ล้าน ให้ทรัพย์ ๕๕๐ ล้าน เป็นมูลค่าสำหรับอาบน้ำ ให้ขึ้นสู่ยานแล้ว ให้คนที่ยิวตีกลองเป่าประกาศในหมู่บ้านส่วย ๑๔ ตำบล อันประมาณเท่ากับอนุราชบุรี อันเป็นของตน โดยรอบเมืองสาเกตว่าคนทั้งหลายผู้ต้องการจะไปกับลูกสาวของเรา ก็จงไปเถิด ฯ ชาวบ้าน ๑๔ ตำบลพอได้ยินเสียงก็พากันคิดว่า ในกาลที่แม่เจ้าของพวกเราไปเสีย จะมีประโยชน์อะไร แก่พวกเรา ในที่นี้ ดังนี้ จึงพากันออกไปไม่เหลืออะไรไว้ ฯ ฝ่ายธนชัชเศรษฐีกระทำสักการะแก่พระราชาและมิคารเศรษฐี แล้วตามไปส่งหน้อยหนึ่งแล้วส่งลูกสาวไปพร้อมกับคนเหล่านั้นแล้ว ฯ

๒. เล่ากันมาว่า ในอดีตกาลนานมาแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ มีพระศิษยานุศิษย์ ๒ หมื่นองค์เป็นบริวาร ได้เสด็จถึงเมืองพาราณสี ฯ พวกมนุษย์กำหนดกำลังของแล้วร่วมกัน ๘ คนบ้าง ๑๐ คนบ้าง ได้ถวายอาคันตุกาทานแล้ว ฯ ครั้นวันหนึ่ง พระบรมศาสดาได้ทรงกระทำอนุโมทนา ในเวลาเสร็จภัตตกิจ อย่างนี้ว่า ดูกรอุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ คิดว่า เราควรถวายเฉพาะสิ่งของที่มีอยู่ของตนเท่านั้น จะมีประโยชน์อะไรด้วยคนอื่นที่เราชักชวน จึงถวายทานด้วยตนเองเท่านั้น ไม่ชักชวนคนอื่น บุคคลนั้นย่อมได้โภคสมบัติ ไม่ได้บริวารสมบัติ ในที่ตนบังเกิดแล้ว บุคคลบางคนชักชวนคนอื่น ไม่ถวายทานด้วยตนเอง บุคคลนั้นย่อมได้บริวารสมบัติ ไม่ได้โภคสมบัติ ในที่ตนบังเกิดแล้ว บุคคลบางคน ทั้งตนเองก็ไม่ถวายทานทั้งคนอื่นก็ไม่ชักชวน บุคคลนั้นย่อมไม่ได้โภคสมบัติ ไม่ได้บริวารสมบัติ ในที่ตนบังเกิดแล้ว เป็นคนกินเดน เป็นอยู่ บุคคลบางคนถวายทานด้วยตนเองด้วย ชักชวนคนอื่นด้วย บุคคลนั้นย่อมได้ทั้งโภคสมบัติ ย่อมได้ ทั้งบริวารสมบัติ ในที่ตนบังเกิดแล้ว ดังนี้ ฯ ชายผู้เป็นบัณฑิต คนหนึ่ง พังอยู่พังอยู่ในที่ไกล คิดว่า บัดนี้ เราจักกระทำโดยประการที่สมบัติทั้งสองจักมีแก่เรา ดังนี้ ฯ เขาถวายบังคมพระศาสดาแล้วกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอนิมนต์พระองค์ทรงโปรดรับภิกษาของข้าพระองค์ในวันพรุ่งนี้ด้วยเถิด ฯ ต้องการพระจำนวนเท่าไร ฯ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็บริวารของพระองค์มีเท่าไรเล่า ฯ มีพระ ๒ หมื่นองค์ ฯ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอนิมนต์พระองค์พร้อมกับพระผู้เป็นบริวารทั้งหมด ทรงโปรดรับภิกษาของข้าพระองค์ ในวันพรุ่งนี้ด้วยเถิด ฯ พระศาสดาทรงรับนิมนต์แล้ว ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อถ เสว มม ชีตา คมิสฺสตีติ คพฺเภ นิสินฺโน ชีตรํ สมเป นิสีทาเปตฺวา
 อมฺม ปตฺติกุเล วสนฺติยา นาม อิมญจ อิมญจ อาจาร์ รกฺขิตุํ ฏฺฐตีติ โอวาทํ
 อทาสี ฯ อยมฺปิ มิคารเสฏฺฐี อนนฺตรคพฺเภ นิสินฺโน ฅนญชยเสฏฺฐีโน โอวาทํ อสฺโสสิ ฯ
 โสปี เสฏฺฐี ชีตรํ เอว โอวาทิ อมฺม สสุรฺกุลเ วสนฺติยา นาม อนฺโตอคฺติ พหิ น
 นีหริตพฺโพ พหิอคฺติ อนฺโต น ปเวเสตพฺโพ ททนต์สฺเสว ทาทพฺพํ อททนต์สฺส น
 ทาทพฺพํ ททนต์สฺสาปี อททนต์สฺสาปี ทาทพฺพํ สุขํ นิสีทิตพฺพํ สุขํ ฏฺฐชิตพฺพํ สุขํ
 นิปชฺชิตพฺพํ อคฺติ ปริจริตพฺโพ อนฺโตเทวตา นมสฺสิตพฺพาติ อิมํ ทสฺวิธํ โอวาทํ
 ทตฺวา ปุณฺทิวเส สพฺพา เสนิโย สนนฺิปาเตตฺวา ราชเสนาย มชฺเชม อญฺจ ฏฺฐมฺพิเก
 ปาฏฺฐิโกเค คเหตุวา สเจ เม คตฺฏฺฐาเน ชีตุํ โทโส อฺปฺปชฺชติ ตุมฺเหติ โสเชตพฺโพติ
 วตฺวา นวโกฏฺฐิอคฺชนนเกน มหาลตาปสาธเนน ชีตรํ ปสาเชตฺวา นทานจฺญณฺมฺลกํ
 จตฺปฺปณฺณาสโกฏฺฐิณํ ทตฺวา ยานํ อาโรเปตฺวา สาเกตสฺส สามนฺตา อตฺตโน สนฺตเกสฺ
 อนฺุราชปฺรมตฺเตสฺ จุทฺทสฺส ฏฺฐตฺตคาเมสฺ เภริณฺจาราเปสิ มม ชีตรา สทฺธี คนฺตุกามา
 คจฺจนฺตฺติ ฯ สทฺทํ สุตฺวาว อมฺหากํ อยฺยาย คมนกาเล ก็ อมฺหากํ อิทาติ จุทฺทสฺคามา
 กิณฺจลฺ อเสเสตฺวา นิภฺชมิสฺส ฯ ฅนญชยเสฏฺฐีปี รมฺโอบे จ มิคารเสฏฺฐีโน จ สกฺการํ
 กตฺวา โถกํ อนฺุคณฺตฺวา เตหิ สทฺธี ชีตรํ อฺยโยเชสิ ฯ (ธมฺมปทฺฏฺฐกถาย ตติโย ภาโค/
หน้า ๕๗ - ๕๘)

๒. อตีเต กิร กสฺสปสมฺมาสมฺพุทฺโธ วีสฺติชชีณาสวสทฺสปริวารโ พาราณสี
 อคฺมาลี ฯ มนุสฺสา อตฺตโน พลํ สลฺลกฺขเขตฺวา อฏฺฐปี ทสฺปิ เอกโต หุตฺวา อาคนฺตุก-
 ทานานิ อทฺสุ ฯ อถกทิวสํ สตฺถา ฆตฺตกิจฺจาวสานเ เอวํ อนุโมทนํ อกาลิ อฺุปาสกา
 อีธกฺจโจ อตฺตโน สนฺตกเมว ทาทํ วฏฺฏติ กิ ปรเณ สฺมาทปิเตนาติ อตฺตนา ว ทานํ
 เทติ ปรํ น สฺมาทเปติ โส นิพฺพตฺตฏฺฏาเน โภคสมฺปทํ ลภติ โน ปริวารสมฺปทํ
 เอกจโจ ปรํ สฺมาทเปติ อตฺตนา น เทติ โส นิพฺพตฺตฏฺฏาเน ปริวารสมฺปทํ ลภติ
 โน โภคสมฺปทํ เอกจโจ อตฺตนาปิ น เทติ ปรมฺปิ น สฺมาทเปติ โส นิพฺพตฺตฏฺฏาเน
 เเนว โภคสมฺปทํ ลภติ โน ปริวารสมฺปทํ วิฆาสาโท หุตฺวา ชีวติ เอกจโจ อตฺตนา จ
 เทติ ปรมฺจ สฺมาทเปติ โส นิพฺพตฺตฏฺฏาเน โภคสมฺปทมฺปิ ลภติ ปริวารสมฺปทมฺปิติ ฯ
 ตํ สุตฺวา สมีเป จิตฺโต เอโก ปณฺฑิตปฺริโส จินฺเตสิ อหนฺทานิ ตถา กริสฺสามิ ยถา
 เม เทว สมฺปตฺติโย ภวิสฺสนฺตํติ ฯ โส สตฺถารํ วนฺทิตฺวา อาห ภนฺเต เสว มยฺหํ ภิกฺขุ
 คณฺหเถติ ฯ กิตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ อตฺถเถติ ฯ กิตฺตโก ปน โว ภนฺเต ปริวารโติ ฯ วีสฺติ
 ภิกฺขุสทฺสสนันฺติ ฯ ภนฺเต สพฺเพหิ สทฺธี เสว มยฺหํ ภิกฺขุ คณฺหเถติ ฯ สตฺถา
 อธิวาลสิ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย จตฺตฺถโร ภาโค/หน้า ๒๑ - ๒๒)